

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Spolek přátel pro lepší život na Praze 8**, se sídlem Lublinská 569/4, Praha 8, zast. Mgr. Vandou Beringerovou, advokátkou se sídlem Čimická 1833/72a, Praha 8, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2/2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2023, č. j. MHMP 771069/2023, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **SMO TROJA s.r.o.**, se sídlem Zlínská 172, Otrokovice, zast. Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D., advokátem se sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2023, č. j. 3 A 88/2023-74,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2023, č. j. 3 A 88/2023-74, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 6. 2023, č. j. MHMP 771069/2023, jakož i jím změněného rozhodnutí Úřadu městské části Praha 8, odboru územního rozvoje a výstavby (dále „stavební úřad“), ze dne 8. 3. 2022, č. j. MCP8 093860/2022, kterým stavební úřad na žádost osoby zúčastněné na řízení, SMO TROJA s.r.o., rozhodl o povolení stavby „Bytový dům Troja“.

[2] Žalobce v žalobě tvrdil, že byl v řízeních před vydáním napadených rozhodnutí zkrácen na svých právech nezákonným postupem správních orgánů, což mělo za následek vydání nezákonných rozhodnutí. K otázce přípustnosti žaloby připomněl, že skutečnost, že nepodal odvolání proti stavebnímu povolení, a tedy nevyčerpal řádné opravné prostředky ve smyslu § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), mu nemůže být na překážku při domáhání se soudní ochrany, neboť v průběhu prvostupňového a odvolacího řízení ještě právně neexistoval. Svou aktivní žalobní legitimaci žalobce dovozoval z účelu spolku dle stanov, kterým je mimo jiné ochrana zdraví obyvatel, zdravého vývoje dětí a životního prostředí. Jak žalobce jako spolek, tak jeho

členové, jsou usazeni v Praze 8, a tudíž budou negativně ovlivněni zhoršením životního prostředí v důsledku výstavby a provozu stavby „Bytový dům Troja“.

[3] Městský soud napadeným usnesením žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Poukázal na to, že napadené rozhodnutí žalovaného nabylo právní moci dne 30. 6. 2023. Žalobce byl zapsán do spolkového rejstříku teprve dne 31. 7. 2023. Protože tedy žalobce vznikl až více než měsíc po dni, kdy správní rozhodnutí vydané odvolacím správním orgánem nabylo právní moci, nelze konstatovat, že mohl být tímto rozhodnutím zkrácen na svých právech, neboť napadené rozhodnutí nemohlo zakládat, měnit, rušit nebo závazně určovat práva a povinnosti žalobce jakožto neexistující osoby, a rovněž nemohla být porušena jeho práva v řízeních předcházejících vydání prvostupňového a napadeného rozhodnutí. Nebyl tedy oprávněn k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. ani podle následujících ustanovení, a byl tak osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby.

[4] Městský soud dále upozornil, že oprávnění vyplývající z § 70 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), tedy oprávnění spolků, jejichž hlavním postavením je ochrana přírody, může náležet pouze spolkům, které mají v průběhu dotčeného správního řízení právní subjektivitu, a od toho se následně odvíjí také otázka aktivní žalobní legitimace. Vzhledem k tomu, že žalobce jako neexistující spolek nebyl a nemohl být účastníkem řízení vedeného stavebním úřadem ani řízení následně vedeného žalovaným, nebyl oprávněn ani k podání této žaloby.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného a OZNŘ ke kasační stížnosti

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[6] Stěžovatel se domnívá, že mu svědčí aktivní procesní legitimace k podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného. Poukázal na rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2017, č. j. 3 As 126/2016-38, č. 3589/2017 Sb. NSS, ve znění opravného usnesení ze dne 1. 6. 2017, č. j. 3 As 126/2016-48, týkající se aktivní legitimace spolku k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy, podle nějž byl aktivně procesně legitimován rovněž ten žalobce, který v době vydání opatření obecné povahy ještě neexistoval. Přitom úprava procesní legitimace je v § 65 odst. 1 s. ř. s. upravena podobně jako aktivní procesní legitimace ve větě první § 101a odst. 1 s. ř. s.

[7] Podle konstantní judikatury je odmítnutí podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. vyhrazeno pouze zjevným případům nedostatku procesní legitimace zjistitelným bez pochyb okamžitě, zpravidla již z návrhu samého. Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 59/14, neomezoval závěr o dotčení na hmotných právech jen na dotčení vlastnického či jiného věcného práva člena spolku, který se ochrany svých práv domáhá prostřednictvím této právnické osoby, ale výslovně v kontextu tzv. Aarhuské úmluvy, vyhlášené pod č. 124/2004 Sb. m. s., připustil i dotčení práva členů spolku na příznivé životní prostředí (bez toho, aby bylo odvozováno z existujícího věcného práva v regulovaném území), jestliže má tvrzený zásah důsledky pro dosahování cílů, na něž se daný spolek zaměřuje. Účelem stěžovatele jako spolku je mimo jiné ochrana zdravého vývoje dětí, životního prostředí a dobrých podmínek pro děti v základních školách. Stěžovatel od počátku tvrdí, že

pokračování

napadeným rozhodnutím žalovaného by byly dobré podmínky pro děti v Základní škole Glowackého narušeny, a již na tomto prostém tvrzení (s přihlédnutím k účelu spolku) je založena procesní legitimace spolku podle § 65 odst. 1 s. ř. s.

[8] Okolnost, že se spolek neúčastnil předcházejícího správního řízení, mu nelze vytýkat, neboť zákon účast spolku ve správním řízení neumožňoval. I kdyby tedy existoval, nemohl by se ho účastnit. Právě proto musí existovat možnost bránit se proti správnímu rozhodnutí v rámci soudního přezkumu. Navíc místní občané mají zájem na ochraně dětí v základní škole dlouhodobě, vznikla např. petice „Proti výstavbě obytného domu na zelené parcele vedle Základní školy Glowackého“, kterou podepsaly stovky obyvatel, převážně z Prahy 8. Povolená stavba bude umístěna jen 9,5 m od budovy školy a žáky ve škole bude rušit hluk stavby, zároveň dojde k výraznému zastínění budovy školy. To stěžovatel pokládá za porušení ústavního práva na vzdělání. Navrhuje proto, aby NSS usnesení městského soudu zrušil.

[9] Žalovaný se s napadeným usnesením městského soudu ztotožňuje a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti. Podle jeho názoru NSS ve stěžovatelem citovaném rozsudku vycházel z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 59/14, ve kterém ÚS nastínil kritéria pro posouzení, zda má žalobce aktivní legitimaci. Nynější stěžovatel však tato kritéria nesplnil, neboť netvrdil, jak se ho jím vydané rozhodnutí dotýká. Podle žalovaného lze rovněž pochybovat o opravdovosti činnosti spolku, neboť i z kasační stížnosti vyplývá, že jeho členové věděli o letité snaze investorů o stavbu nového bytového domu, přesto spolek vznikl až po vydání jeho rozhodnutí.

[10] Osoba zúčastněná na řízení navrhla rovněž zamítnutí kasační stížnosti. Podle jejího názoru stěžovatel nebyl dotčen na svých hmotných právech, proto mohl podat žalobu pouze podle § 65 odst. 2 s. ř. s., tedy jako tzv. zájemník. Toto ustanovení však umožňuje podat žalobu jen těm, kteří byli dříve účastníky řízení. V rozsudku č. j. 3 As 126/2016-38, který cituje stěžovatel, NSS rovněž uvádí, že ne každý takto založený spolek bude aktivně procesně legitimován k podání žaloby, jelikož spolky mohou být mnohdy zakládány pouze účelově ke zneužití procesních práv, šikanóznímu výkonu práva a uplatňování uměle dovozaných práv, a to zejména pokud je spolek založen jen za účelem podání žaloby. Stěžovatel nemohl být dotčen na svých právech, když v době vydání rozhodnutí žalovaného ještě neexistoval. Dále OZNŘ uvedla, že stěžovatel není ani aktivně věcně legitimován, neboť pod právo na vzdělání nelze subsumovat právo na ochranu před hlukem ve školním zařízení. Stěžovatel také nemůže být aktivně procesně legitimován na základě práv, která s ochranou přírody vůbec nesouvisejí.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Nejvyšší správní soud se s ohledem na rozhodovací důvody napadeného usnesení městského soudu bude zabývat výhradně posouzením zákonnosti závěru, že stěžovatel nebyl v této věci oprávněn podat žalobu ke správnímu soudu. Veškeré věcné námitky týkající se důvodů, proč by žalobě mělo být vyhověno, nemohou být v této fázi řízení vypořádány.

[13] Stěžovatel se domnívá, že byl k podání žaloby aktivně procesně legitimován, a to podle § 65 s. ř. s., jehož první dva odstavce znějí:

1. Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen „rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

2. Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

[14] V projednávané věci není sporné, že stěžovatel vznikl až měsíc po vydání rozhodnutí žalovaného, které napadá.

[15] Městský soud bez bližšího zdůvodnění ve dvou odstavcích uvedl, že stěžovatel není aktivně procesně legitimován, neboť nemohl být rozhodnutím žalovaného zkrácen na svých veřejných subjektivních právech, když vznikl až měsíc po dni, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci, a zároveň když nebyl účastníkem správního řízení. Konkrétně soud uvedl:

„10. S ohledem na skutečnost, že žalobce vznikl až více než měsíc po dni, kdy správní rozhodnutí vydané odvolacím správním orgánem nabylo právní moci, nelze konstatovat, že mohl být tímto rozhodnutím zkrácen na svých právech, neboť napadené rozhodnutí nemohlo zakládat, měnit, rušit nebo závazně určovat práva a povinnosti žalobce jakožto neexistující osoby, a rovněž nemohla být porušena jeho práva v řízeních předcházejících vydání prvostupňového a napadeného rozhodnutí. Podle názoru soudu tedy žalobce není oprávněn k podání žaloby podle ust. § 65 odst. 1 ani podle jiného z následujících ustanovení, a je tak osobou zjevně neoprávněnou k podání předmětného návrhu.

11. Pokud jde o problematiku spolků vytvořených k ochraně životního prostředí, které mohou v některých správních a posléze i soudních řízeních zastupovat veřejný zájem, v tomto ohledu se soud plně ztotožňuje s postojem žalovaného a osoby zúčastněné na řízení. Oprávnění vyplývající z ust. § 70 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, může náležet pouze spolkům, které mají v průběhu dotčeného správního řízení právní subjektivitu, a od toho se následně odvíjí také otázka aktivní legitimace žalobní. Vzhledem k tomu, že žalobce jako neexistující spolek nebyl a nemohl být účastníkem řízení vedeného stavebním úřadem ani řízení následně vedeného žalovaným, není oprávněn ani k podání předmětné žaloby.“

[16] NSS se neztotožňuje s takto zkratkovitým posouzením stěžovatelovy aktivní procesní legitimace ze strany městského soudu. Podle jeho názoru jsou závěry městského soudu částečně nezákonné a částečně nepřezkoumatelné.

[17] Podle konstantní judikatury je postup podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tedy odmítnutí návrhu podaného osobou k tomu zjevně neoprávněnou, vyhrazen pouze případům nedostatku procesní legitimace a jen zcela zjevným nedostatkům legitimace hmotné, zjistitelným bez pochyb okamžitě, zpravidla již z návrhu samého. Pokud tomu tak

pokračování

není, musí soud návrh „propustit do řízení ve věci“, kdy teprve vyjde-li nedostatek aktivní legitimace najevo, bude s ohledem na tuto skutečnost rozhodnuto ve věci rozsudkem (rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2005, č. j. 4 As 50/2004-59, č. 1043/2007 Sb. NSS).

[18] NSS připomíná, že v minulosti tomu opravdu bylo tak, že spolky (resp. dříve občanská sdružení), jejichž posláním byla ochrana životního prostředí, mohly správní rozhodnutí napadnout pouze postupem podle § 65 odst. 2 s. ř. s., tedy jako tzv. zájemníci, přičemž jednou z podmínek jejich aktivní procesní legitimace bylo předchozí účastenství ve správním řízení, a v soudním řízení mohly uplatnit pouze procesní námitky. Tato judikatura se však postupem času změnila, a to s ohledem na Aarhurskou úmluvu i na změny v zákoně o ochraně přírody a krajiny.

[19] Dle čl. 9 odst. 3 Aarhurské úmluvy *„každá strana zajistí, aby osoby z řad veřejnosti splňující kritéria, pokud jsou nějaká stanovena ve vnitrostátním právu, měly přístup ke správním nebo soudním řízením, aby mohly vznášet námitky proti jednání, aktům nebo nečinnosti ze strany soukromých osob nebo orgánů veřejné správy, jež jsou v rozporu s ustanoveními jejího vnitrostátního práva týkajícího se životního prostředí“*. Aarhurská úmluva se stala součástí unijního práva v režimu tzv. smíšených smluv, a to rozhodnutím Rady č. 2005/370/ES ze dne 17. 2. 2005, a ačkoliv nemá přímý účinek, je nutné ji použít jako interpretační pramen i při výkladu vnitrostátního práva v souladu s jejím zněním.

[20] V této souvislosti NSS odkazuje na stěžejní nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 59/14, který ekologickým spolkům umožnil domáhat se ochrany svých hmotných práv. V něm Ústavní soud přehodnotil svůj dlouholetý názor o nezpůsobilosti právnických osob být nositeli ústavně zaručeného práva na příznivé životní prostředí podle čl. 35 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a uznal, že fyzické osoby mohou toto právo realizovat i prostřednictvím spolků. Nález reflektoval znění Aarhurské úmluvy, když podstatně rozšířil možnost spolků domáhat se soudní ochrany. V důsledku toho, že ekologické spolky byly dříve odkázány na legitimaci dle § 65 odst. 2 s. ř. s., mohly namítat pouze zkrácení svých procesních práv, přestože často současně napadaly i hmotněprávní zákonnost rozhodnutí (srov. rozsudky NSS ze dne 16. 1. 2018, č. j. 2 As 328/2016-96, nebo ze dne 25. 6. 2015, č. j. 1 As 13/2015-295). Citovaný náález podstatně změnil dosavadní judikaturu NSS a umožnil ekologickým spolkům namítat i porušení hmotných práv.

[21] Ačkoliv výše uvedený náález pojednával o aktivní procesní legitimaci spolku v řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy, judikatura NSS závěry v něm obsažené následně aplikovala i na posuzování aktivní legitimace ekologických spolků při podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. (viz rozsudek NSS č. j. 1 As 13/2015-295).

[22] Na tuto judikaturu navazuje judikatura, která reflektuje také zákonné změny. Zákodárce se rozhodl zákonem č. 225/2017 Sb., který novelizoval zákon o ochraně přírody a krajiny, vyloučit spolky ze správních řízení, přičemž tato úprava obstála i před Ústavním soudem (náález ze dne 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17, č. 124/2021 Sb.). Ústavní soud však současně potvrdil, že pokud se spolky cítí být na svých právech zkráceny, mohou žalovat dle § 65 odst. 1 s. ř. s. (bod 84 uvedeného nálezu). Je nepochybné, že tak tomu bude,

pokud jsou dotčena práva jejich členů, což bude typicky při místní zakotvenosti spolku, přičemž vliv může mít i širší dopadů záměru či význam chráněných hodnot.

[23] Z výše uvedeného plyne, že v důsledku zákonné změny provedené zákonem č. 225/2017 Sb. ekologickým spolkům nenáleží účast v řízení podle stavebního zákona na základě zmocnění v zákoně o ochraně přírody a krajiny. I kdyby tedy stěžovatel právně existoval již v průběhu správního řízení, nemohl by se jej zúčastnit. Nicméně ekologické spolky mohou správní rozhodnutí následně napadnout žalobou u správního soudu, a to podle § 65 odst. 1 s. ř. s., tedy bez povinnosti být předtím účastníkem správního řízení. Jak uvedl NSS v bodě 16 rozsudku ze dne 31. 1. 2019, č. j. 2 As 250/2018-68, spolek je oprávněn svou aktivní legitimaci odvozovat z § 65 odst. 1 s. ř. s., pokud tvrdí, že mu náleží subjektivní práva, která jsou daným zásahem dotčena. Nemusí jít pouze o vlastnické právo nebo jiná věcná práva člena spolku, připouští se i dotčení práva členů spolku na příznivé životní prostředí (aniž by bylo odvozováno z existujícího věcného práva v regulovaném území), jestliže má tvrzený zásah důsledky pro dosahování cílů, na něž se spolek zaměřuje (rozsudek č. j. 3 As 126/2016-38). Nemusí se tedy vždy jednat pouze o spolky „ekologické“, ale lze si představit i jiné, které mohou být konkrétním záměrem dotčeny, například spolky zahrádkářské apod. (k tomu srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 59/14 nebo např. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2015, č. j. 2 As 49/2013-109). V rozsudku ze dne 5. 10. 2017, č. j. 7 As 303/2016 - 42, NSS uvedl, že *„taková ochrana může spočívat i v hájení jiných zájmů, je-li jejich spojitost se zájmy ochrany přírody a krajiny chráněnými zákonem o ochraně přírody a krajiny zjevná“*.

[24] Pod vlivem výše uvedeného nálezu sp. zn. I. ÚS 59/14 a pozdější judikatury NSS je dnes na spolky pohlíženo jako na rovnocenné subjekty práva bránící společné zájmy občanů, kterým podle tohoto nálezu *„nelze upírat právo na společnou účast při rozhodování o jejich životním prostředí jen proto, že založili právnickou osobu, na kterou delegovali svá práva přímé účasti na ochraně přírody a krajiny“*. Záměr související s životním prostředím tak může, vyjma osob fyzických, zasáhnout i do právní sféry právnických osob, a dotknout se tak jejich subjektivních práv (kromě vlastnických práv zejména práva na příznivé životní prostředí).

[25] V tomto kontextu proto není rozhodující pouze to, zda spolek vznikl před zahájením správního řízení, v jeho průběhu či po jeho ukončení, pokud ovšem podá žalobu v zákonné lhůtě. Zároveň je limitován rozsahem a předmětem své činnosti a vázán místní dotčeností.

[26] Možnost spolku bránit právo na příznivé životní prostředí není samozřejmě bezbřehá. Ústavní soud již v citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 59/14 konstatoval, že *„... aktivní legitimace spolků, které byly založeny za účelem ochrany přírody a krajiny, nemůže být bez hranic.“* Zásadní je tedy právě dotčenost členů spolku. Krom toho, jak uvedl NSS např. v rozsudku č. j. 1 As 13/2015 - 295, *„branicí je již zmíněný lokální prvek, resp. možná dotčenost na hmotných právech. Pokud by tento závěr nebyl správný, bylo by hypoteticky možné přiznat aktivní legitimaci ke vznášení věcných námitek každému spolku, který má předmět činnosti stanoven bez dalšího jako ochranu přírody a krajiny či životního prostředí. V takovém případě by byl teoreticky jakýkoli spolek s uvedeným předmětem činnosti oprávněn vznášet věcné námítky proti příslušnému záměru bez ohledu, zda může být reálně dotčen na hmotných právech, tedy i spolek se sídlem mimo Českou republiku či na jiném kontinentě. Smyslem vnitrostátní právní úpravy i interpretačního vodítka v podobě Aarhuské úmluvy je poskytnutí soudní ochrany*

pokračování

dotčeným osobám, nikoli však neomezeně. Proto není možné paušalizovat presumpci dotčenosti ve hmotných právech spolků u všech záměrů, nýbrž je nutné vždy posuzovat každý případ individuálně.“

[27] Jak NSS konstatoval v rozsudku č. j. 3 As 126/2016-38, je zároveň třeba posoudit, zda spolek neuplatňuje svá práva šikanózně, s cílem jejich zneužívání, neboť „*tento závěr přirozeně neznamena automatickou povinnost připustit účastenství v případě jakéhokoliv ad hoc později založeného spolku. Vždy je třeba v souladu s kritérii dovozenými Ústavním soudem hodnotit vztah spolku (jeho členů a činnosti) k předmětu regulace, co do jeho opravdovosti, neboť si lze v krajních případech představit i postupy spočívající v zneužívání procesních práv cestou vytvoření spolků založených na šikanózním uplatňování neexistujících či uměle dovozovaných práv, což bude nepochybně nejčastější jev právě v případě spolků zakládaných ad hoc až v průběhu procesu vedoucího k přijetí sporného opatření obecné povahy či povolení sporného záměru, nebo dokonce ex post jen pro účely podání žaloby či jiného návrhu k soudu. Nelze však a priori každý ad hoc vzniklý spolek ze soudní ochrany vyřadit, zejména když dostatečné časové a místní sepětí s předmětem regulace lze vysledovat u jeho členů, kteří by pouze na základě volby právem připuštěné cesty společného výkonu práv prostřednictvím právnické osoby neměli o soudní ochranu své právní sféry přijít.*“

[28] Městský soud se ovšem vůbec nezabýval možnou dotčeností členů spolku napadeným stavebním povolením, ani konkrétní povahou stěžovatele a jeho posláním, které má podle stanov spočívat rovněž v ochraně životního prostředí. Z lakonického odůvodnění městského soudu není zřejmé, zda stěžovatele považuje za ekologický spolek, či nikoliv, a jaké důvody ho k tomuto závěru vedly. Městský soud výslovně nezmínil žádné z výše uvedených rozhodnutí a není zřejmé, na základě čeho dospěl k závěru, který v bodech 10. a 11. svého usnesení učinil.

[29] Tvzení městského soudu, podle kterého nemohl být stěžovatel dotčen na svých veřejných subjektivních právech, tak na základě výše citované judikatury samo o sobě neobstojí. Obdobně neobstojí jeho tvrzení, že aktivní procesní legitimaci stěžovatele vylučuje okolnost, že nebyl účastníkem správního řízení. Jak NSS upozornil výše, z dosavadní judikatury NSS a Ústavního soudu vyplývá, že (ekologické) spolky mohou, při splnění výše uvedených podmínek, podat proti správnímu rozhodnutí žalobu podle § 65 odst. 1 s. ř. s., ačkoliv nebyly účastníky správního řízení. Je třeba také připomenout, shodně jako NSS učinil v bodě 46 rozsudku č. j. 2 As 250/2018-68, v reakci na podobně lakonické odmítnutí žaloby jiného spolku, že „*právo na přístup k soudu je ústavně chráněno (čl. 36 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod), proto jeho odepření musí být podloženo a důvody pro ně nepochybné.*“ Usnesení městského soudu tímto pohledem neobstojí.

[30] Ve světle výše uvedeného nyní městský soud znovu posoudí stěžovatelovu aktivní procesní legitimaci. Nejprve si proto městský soud musí ujasnit, zda se jedná o spolek, kterému na základě výše citované judikatury může svědčit aktivní procesní legitimace z pohledu jeho poslání. Následně městský soud zhodnotí, zda stěžovatel a jeho činnost splňují požadavky judikatury na místní zakotvenost, možné dotčení práv a rovněž zda se v jeho případě nejedná o snahu zneužití procesních práv (viz výše bod [27]). Městský soud si rovněž v rámci posouzení místní zakotvenosti ujasní vztah členů spolku ke stavebnímu záměru, tedy nakolik se prostřednictvím spolku brání jednotlivé oprávněné fyzické osoby ve smyslu bodu 25 nálezu sp. zn. I. ÚS 59/14: „*Věcné (materiální) legitimační důvody,*

vycházející z předmětu činnosti spolku, se pak odvozují právě od místního vztahu k napadenému opatření obecné povahy. V některých případech mohou působit místní a věcné důvody v synergii, a nemusí jít ani o „ekologický“ spolek. Tak kupříkladu založí-li občané žijící v určitém městě nebo jeho městské části spolek k ochraně svých zájmů a územní plán by měl zasáhnout do rekreační zóny, v níž jsou zvyklí trávit svůj volný čas, pak připadá v úvahu přiznat spolku aktivní legitimaci bez ohledu na detaily vymezení jeho předmětu činnosti.“ V neposlední řadě se městský soud musí rovněž vypořádat s tím, zda žalobce plausibilně tvrdí dotčení na svých právech.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] NSS proto usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Městský soud bude v souladu se závazným právním názorem NSS (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) povinen o žalobě rozhodnout znovu.

[32] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2024

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu